

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Klima- og miljødepartementet

Dato: 22.11.2024
Deres ref: 24/3046
Vår ref: 24/01100

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til rapportering om norsk gjennomføring av Århuskonvensjonen

Vi viser til Klima- og miljødepartementets utkast til rapportering om norsk gjennomføring av Århuskonvensjonen. NIBIO er høringsinstans og har med dette innspill og forslag til endringer/tillegg, koordinert av forskningsleder Geir-Harald Strand.

Generelt vil vi påpeke at NIBIO produserer og distribuerer store mengder miljøinformasjon, både gjennom instituttets forskningsvirksomhet og i form av kart, statistikk og tjenester som produseres i kraft av instituttets forvaltningsoppgaver. Dette dekker et vidt spekter av miljørelaterte tema, inkludert (men ikke begrenset til) jordhelse, skog, myr, arealdekke, genressurser, plantehelse og kulturlandskap. Enkelte av disse er nevnt nedenfor, men det vil føre for langt å beskrive hele bredden i denne virksomheten. NIBIO sikrer tilgang til denne miljøinformasjonen gjennom åpen publisering av vitenskapelige arbeider; alle fagrapporter kan lastes ned fra nettet; data distribueres gjennom den nasjonale geodataportalen geonorge.no og egne portaler for aktuelle sektorer; og nettbaserte tjenester hvor forvaltning, næringsliv og publikum forøvrig får samme tilgang til miljøinformasjon.

Artikkel 5. Innsamling og spredning av miljøinformasjon

XI. Oppgi juridiske og andre virkemidler som gjennomfører bestemmelsen om innsamling og spredning av miljøinformasjon

Nr. 1

I avsnittet om stedfestet informasjon ([«Stedfestet areal-, miljø ... tilgang på bestemte vilkår»]; s. 16) forslås en endring og et tillegg.

NIBIO

Endring:

Setningen «Stedfestet areal-, miljø, og plan- og samfunnsinformasjon er sterkt fokusert i samarbeidet "Geo Norge" (www.geonorge.no) der det er et hovedformål å fremskaffe geografiske data for ulike tema, herunder miljø, og gjøre dem tilgjengelige.» foreslås endret til «Stedfestet areal-, miljø, og plan- og samfunnsinformasjon er tema for den nasjonale infrastrukturen av geografiske data som er etablert gjennom samarbeidet "Norge digitalt" og den tilhørende kartportalen GeoNorge (www.geonorge.no). Et av formålene med samarbeidet er å fremskaffe geografiske data for ulike tema, herunder miljø, og gjøre dem tilgjengelige.»

Tillegg:

Kartportalen <https://kilden.nibio.no> samler en rekke miljørelaterte tema fra jordbruk, skogbruk, beitenæring og reindrift og knytter disse sammen med annen miljøinformasjon. I tjenesten <https://gardskart.nibio.no> knyttes miljø- og kulturminnedata opp mot den enkelte landbrukseiendom. Dette setter bønder og skogeiere i bedre stand til å bruke miljøinformasjonen i virksomheten på egen eiendom. <https://beitestatistikk.nibio.no/> er en interaktiv tjeneste hvor publikum får innsyn omfanget av beitebruk i utmark. Tjenesten formidler også tapsstatistikk som er av betydning for den forebyggende og konfliktdepende innsatsen i rovdyrforvaltningen.

Med henblikk på Nr. 1, 2 og 3 foreslås følgende

Tillegg:

Miljødirektoratet har med støtte fra NIBIO og NINA utarbeidet et kart over Hovedøkosystemene i Norge (basert på Eurostats økosystemtypologi). Kartet er nedlastbart gjennom den nasjonale geodataportalen Geonorge.no og innsynsløsninger er integrert i flere offentlige geodatatjenester.

Miljødirektoratet utvikler i samarbeid med Statens kartverk, Statistisk sentralbyrå og NIBIO et «Grunnkart for bruk i arealregnskap» hvor en økosystemtypologi inngår som én av tre informasjonskategorier (sammen med arealbruk og arealressurser). Kartet letter tilgangen til økosysteminformasjon i arealplanleggingen og tilrettelegger for produksjon og publisering av ulike typer areal- og naturregnskap.

Med henblikk på Nr. 1, 2, 4 og 7 foreslås følgende

Tillegg:

Norsk genressurssenter i NIBIO er et faglig kompetansesenter for forvaltningen av bevaringsverdige genetiske ressurser for mat og landbruk. Senteret yter bistand til alle aktører i det nasjonale bevaringsarbeidet og overvåker status og trender for de nasjonale genetiske ressursene i Norge. Arbeidet med å bevare arter og deres genetiske mangfold spenner vidt og inkluderer både domestiserte arter, så vel som viltvoksende nytteplanter og skogtrær. For systematisk oppfølging på området har Landbruks- og matdepartementet publisert en nasjonal tiltaksplan (2024–2028), som avklarer begreper og gir prioriteringer for det videre arbeidet. Status over bevaring og bruk av bevaringsverdige genetiske ressurser rapporteres både nasjonalt og internasjonalt og er en viktig indikator i forbindelse med oppfølging av Kunming-

NIBIO

Montreal-rammeverket for naturmangfold og Norsk handlingsplan for naturmangfold. Den årlige nøkkeltallrapporten fra Norsk genressurscenter gir oversikt over status for det genetiske mangfoldet for bevaringsverdige husdyr, skogtrær og kulturplanter og publiseres årlig av NIBIO.

XII Hindringer i gjennomføringen av artikkel 5

Under denne overskriften forslås følgende

Tillegg:

Tjenesten Rovdata.no skal være «nasjonal leverandør av bestandstall» for store rovdyr. Denne tjenesten oppfyller ikke Århuskonvensjonens Artikkel 5 Nr. 2. Formidlingen av bestandstall gjennom tjenesten Rovdata.no skjer i form av årsrapporter som riktignok er nedlastbare, men ikke maskinlesbare. Organiseringen av tallmaterialet inne i rapportene tar heller ikke tilstrekkelig hensyn til endringer i landets administrative inndeling de siste årene og det er derfor krevende, iblant umulig, å etablere serier som viser utvikling over flere år. Det er stort behov for en digitalisering av tjenesten i form av nedlastbare, ajourførte og maskinlesbare datasett som inneholder sammenlignbare regionale og nasjonale bestandstall for hele perioden hvor bestandsregistreringer er utført. Lignende kritikk kan også rettes mot hjorteviltregisteret, der data knyttes til kommunen som saksbehandler jaktkvoter og fellingsstatistikk. Dette er ikke nødvendigvis den kommunen der jakta foregår. Statistikkproduksjon blir derved ikke mulig uten å be om tilrettelagte tjenester fra registeret.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO